

Рекомендовано
на засіданні кафедри
«Машинобудування та технічний
сервіс машин»
протокол №1 від 23.08.2024 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
I семестр 2024/25 навчального року

освітній рівень другий (магістр)
галузь знань 27 Транспорт
спеціальність 273 Залізничний транспорт
275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті)

Час та аудиторія проведення занять: <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Романович Євгеній Валентинович (кандидат технічних наук, доцент). Контакти: +38 (057) 730-10-72, e-mail: 0674274770@ukr.net
Години прийому та консультації: щопонеділка з 8:00 до 11:00 Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 2, поверх 4, аудиторія 426.
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/ Додаткові інформаційні матеріали: http://zakon.rada.gov.ua , http://dsp.gov.ua , http://csm.kiev.ua , http://www.nau.ua , https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/ , http://lib.kart.edu.ua

Анотація курсу

Патентне право є одним із ефективних механізмів регулювання соціальної, економічної, науково-технічної, інноваційної і ринкової політики світової спільноти. Останнім часом винахідницька і патентно-ліцензійна робота стали невід'ємною частиною діяльності науково-дослідних, проектно-конструкторських, технологічних підприємств, а також закладів освіти країни. В них відбувається весь комплекс заходів із забезпечення патентоспроможності і патентної чистоти об'єктів нової техніки, створення розробок, які виконано на рівні винаходів, забезпечення патентної інформації, продажу та закупівлі ліцензій на науково-технічні досягнення тощо. Розгляд цих питань і є метою вивчення курсу «Патентознавство та інтелектуальна власність» (далі ПзІВ).

Предметом курсу є комплекс теоретичних і практичних питань у галузі винахідницького права, охорони відкриттів, винаходів, промислових зразків, товарних знаків, питань економіки винахідництва, патентної інформації, прав авторів винаходів, раціоналізаторських пропозицій і промислових зразків, а також експертизи винаходів.

Метою вивчення курсу ПзІВ є формування у здобувача вищої освіти (далі - здобувач) знань про принципи і методи патентного права, загальні положення державної системи патентного права та патентно-ліцензійної діяльності, навчити його виконувати патентно-інформаційні дослідження для визначення рівня техніки і прогнозування її розвитку, виявляти об'єкти права інтелектуальної власності, дати розуміння таких понять як права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності.

Курс ПзІВ має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності здобувачів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду здобувача в області здійснення винахідницької діяльності, її документального супроводження в рамках чинного законодавства України та захисту прав інтелектуальної власності кожного науковця-винахідника);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння соціокультурного значення процесів законодавчого упорядкування дій винахідників з метою захисту їх прав в галузі авторства та взаємних обов'язків держави, винахідників і споживачів продуктів інтелектуальної творчості);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у здобувача зацікавленості в знаннях про:

- особливості організації патентно-правової діяльності в Україні і в інших країнах світу;

- роботу законодавчої бази щодо винахідницької діяльності та захисту прав винахідників;

- методологічні основи створення об'єктів прав інтелектуальної власності; методи та способи здійснення патентних досліджень;

- методи розв'язання винахідницьких завдань; особливості реалізації патентних прав в країні та за її межами тощо);

4. Інформаційну компетентність (розвиток здатності здобувача до самостійного здійснення інформаційного пошуку в галузі інтелектуальної діяльності, проведення патентної експертизи, розробки мінімально необхідного пакету документів для оформлення права інтелектуальної власності; застосування положень законодавства України для захисту власних прав винахідника);

5. Комунікативну компетентність (розвиток у здобувача вміння презентувати результати власного інформаційного пошуку та власних інтелектуальних ідей, а також надбання здобувачем навичок кваліфікованого ведення дискусії стосовно досліджуваних ним аспектів питань інтелектуальної власності);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (закладення у свідомість здобувача жаги до самостійного пошуку рішень поставлених задач, пов'язаних із тематикою курсу ПзІВ, та формування розуміння постійної необхідності фахівця-винахідника у самовдосконаленні та підвищенні власної кваліфікації).

Організація навчання

Курс ПзІВ дає здобувачам глибоке розуміння особливостей патентознавства як науки, особливостей законодавчої бази України в галузі патентного права, основ здійснення патентно-винахідницької діяльності, способів захисту прав винахідників на інтелектуальну власність, особливостей здійснення, прав та обов'язків суб'єктів патентного права.

Курс ПзІВ викладається на І-му році навчання за другим освітнім рівнем (магістратура). Лекційний матеріал містить теоретичні відомості по питаннях курсу, практичні рекомендації щодо здійснення патентно-винахідницької діяльності та формальної реалізації прав на інтелектуальну власність.

В процесі вивчення курсу здобувачі отримують індивідуальні та групові завдання для здійснення самостійної теоретичної і практичної підготовки за окремими питаннями курсу ПзІВ. Результати самостійної роботи здобувачі презентують в аудиторії перед своїми колегами, які мають можливість задати питання за темою презентації і вступити дискусію із автором (авторами).

Курс ПзІВ викладається із врахуванням і застосуванням знань, які здобувачі вже отримали при вивченні дисциплін:

- загальний курс залізниць;
- основи наукових досліджень;
- правознавство.

Програма курсу

Модуль 1.

Тема 1. Введення до курсу ПзІВ.

Тема 2. Інформаційна ресурси для вивчення курсу ПзІВ.

Тема 3. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності.

Тема 4. Система права інтелектуальної власності.

Модуль 2

Тема 5. Правова охорона винаходів і корисних моделей.

Тема 6. Патентна інформація й документація. Патентні дослідження. Тема 7. Ліцензування і передача технології.

Тема 8. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.

План вивчення курсу

№	Тема лекції	№	Тема практичних занять
1	Введення до курсу ПзІВ.	1	
2	Інформаційна ресурси для вивчення курсу ПзІВ.	2	
3	Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності.	3	
4	Система права інтелектуальної власності.	4	
5	Система права інтелектуальної власності.	5	
6	Система права інтелектуальної власності.	6	
7	Система права інтелектуальної власності.	7	
Модульний контроль знань №1			
8	Правова охорона винаходів і корисних моделей.	8	
9	Правова охорона винаходів і корисних моделей.	9	
10	Патентна інформація й документація. Патентні дослідження.	10	
11	Патентна інформація й документація. Патентні дослідження.	11	

№	Тема лекції	№	Тема практичних занять
12	Патентна інформація й документація. Патентні дослідження.	12	
13	Ліцензування і передача технології.	13	
14	Ліцензування і передача технології.	14	
15	Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.	15	
Модульний контроль знань №2			

Рекомендована література

1 Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. усіх спец./ Р. Ю. Кожушко [та ін.]; Київський нац. ун-т технологій та дизайну. Київ: КНУТД, 2014. 108 с.

2 Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посібник/ І. О. Мікульонок; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К. : Ліра-К: Політехніка, 2008. - 232 с.

3 Цивільне право України у питаннях та відповідях: Навч. посібник/ Харитонов Є.О., Дрішлюк А.І., Калітенко О.М. та інш.; За ред. Є.О.Харітонова, А.І.Дрішлюка. 3-тє вид., перероб. та допов. Харків: Одиссей, 2005.

4 Погребняк А.В., Євтушенко А.В. Економічна сутність об'єктів інтелектуальної власності з боку пропозицій: Конспект лекцій. Харків: УкрДАЗТ, 2009, Ч.1. 14 с.

5 Погребняк А.В., Євтушенко А.В. Конспект лекцій з дисципліни «Інтелектуальна власність». Етапи і класи створення об'єктів інтелектуальної власності на стороні пропозиції: Конспект лекцій. Харків: УкрДАЗТ, 2009, Ч.2. 18 с.

6 Право інтелектуальної власності. Академічний курс: Підручник для вищих навч. закладів/ О. А. Підпригора [та інші] ; ред. О. А. Підпригора, О. Д. Святоцький. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ін Юре, 2004. 672 с.

7 Тофило А. В. Экспертиза об-ъектов промышленной собственности: заявки на изобретения и полезные модели : конспект лекций/ А. В. Тофило; Учебно-науч.-производ. комплекс "Академия интеллектуальной собственности", Ин-т интел. собственности и права. 2-е изд., стереотип. Київ: ИИСП, 2005. 176 с.

8 Левічева О. Д. Експертиза об'єктів промислової власності: заявки на знак для товарів і послуг (торговельну марку) і кваліфікованого зазначення товару та/або права використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару : навч. посібник/ О. Д.

Левічева; Навч.-науково-виробн. комплекс "Академія інтелектуальної власності", Ін-т інтелектуальної власності. Київ : ПВП, 2006. 128 с.

9 Патентна документація України: посібник / ДП «Укр. Ін.-т пром. власності» (УКРПАТЕНТ); авт.-уклад. С.Д. Куса. Київ: Альфа ПіК, 2006. 158 с.

10 Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2008. 431 с.

11 Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 278 с.

12 Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М.В. Вачевський, В.Г. Кремень, В.М. Мадзігон та ін. Київ: ВД Професіонал, 2005. 448 с. Крайнев П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні: Монографія/ За ред. П.П. Крайнева. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 340 с.

13 Кузнєцов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник. Київ : Кондор, 2005. 428 с.

14 Основи інтелектуальної власності та інноватики / С.С. Гребьонкін, І.В. Антипов, К.В. Трибунська та ін. Донецьк: ВІК, 2006. 205 с.

15 Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Підручник для студ. неюрід. вузів/ За заг. ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 236 с.

16 Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті. Київ: Школа, 2004. 144 с.

17 Патентні дослідження. Методичні рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. Київ Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. 264 с.

18 Правові засади охорони інтелектуальної власності в Україні: Хрестоматія / Упорядники М.М. Дронь, О.М. Никифорова. Донецьк: Вид-во ДНУ, 2003. 376 с.

19 Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів/ О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

20 Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України/ За ред. Ю.М. Капіци: Кол. авторів: Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, В.П. Воробйова та ін. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. 1104 с.

21 Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. Київ : Парламентське вид-во, 2006. 432 с.

22 Сусликов Л.М., Дьордяй В.С. Патентознавство. Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с

23 Цибульов П.М., Чеботарьов В.П., Зінов В.Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю/ За ред. П.М. Цибульова: монографія. Київ: К.І.С., 2005. 448 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1 НТБ УкрДАЗТ (Харків, пл. Феєрбаха, 7)

2 Комп'ютерний клас будівельного факультету УкрДАЗТ (Харків, пл. Феєрбаха, 7).

3 База методичного забезпечення УкрДУЗТ. - Асес:
<http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>.

4 Відкрита інформаційна база науково-технічної бібліотеки ім. Короленка (м.Харків). - Асес: <https://korolenko.kharkov.com/>.

5 Реферативна база ETDE Word Energy Base. – Асес:
<https://www.osti.gov/etdeweb/>.

6 Колекція журналів видавництва Springer. - Асес:
<https://www.springer.com/in>.

7 Електронна бібліотека IEEE Computer Society
<https://www.computer.org/>.

Правила оцінювання

Під час заповнення заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	від 90 до 100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	від 82 до 89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	від 75 до 81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	від 69 до 74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	від 60 до 68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	від 35 до 59	FX

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	менше 35	F

Ступінь залученості. Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання виконання вантажно-розвантажувальних і складських робіт. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 30 балів за модуль.**

Практичні заняття. Оцінюються за відвідуваннями (до 5 балів), ступенем залученості (до 10 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у дискусіях. **Максимальна сума становить 30 балів за модуль.**

Модульне тестування. Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит. Студент отримує загальну модульну оцінку, яка є середньоарифметичною сумою балів двох модульних оцінок за 100-бальною шкалою, округленою до цілого за звичайними правилами.

Студентам, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів (тут і далі включно):

від 90 до 100 («відмінно», A);

від 75 до 81 («добре», C),

а також студентам, які згодні з набраною середньоарифметичною сумою балів, підсумкова семестрова оцінка проставляється в екзаменаційну відомість як така, що дорівнює загальній модульній оцінці. Підсумкова семестрова оцінка виставляється з переведенням балів до національної шкали та шкали ECTS.

Студенти, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

від 82 до 89 («добре», B),

від 69 до 74 («задовільно», D)

мають можливість або отримати відповідну оцінку або скласти екзамен. Вони можуть покращити набрану оцінку лише на один ступінь за шкалою ECTS (з B на A, з D на C) тільки один раз під час проведення екзамену.

Команда викладачів:

Романович Євгеній Валентинович (<https://kart.edu.ua/staff/romanovich-ievgenij-valentinovich>).

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/unit/cz-jakosti-vo>.

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>